ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Σχολή Επιστημών Υγείας
Τμήμα Εργοθεραπείας

Occupational Therapy

Οδηγός Συγγραφής Πτυχιακής Εργασίας

Πτολεμαΐδα 2022

Πίνακας περιεχομένων

1. ΑΡΧΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3
2. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ 4
2.1 Αρχικές σελίδες 5
2.1.1 Εξώφυλλο 5
2.1.2 Εσώφυλλο 5
2.1.3 Πρόλογος / Ευχαριστίες (προαιρετικά) 5
2.1.4 Περίληψη και λέξεις-κλειδιά 5
2.1.5 Περίληψη στην Αγγλική γλώσσα 6
2.1.6 Πίνακας Περιεχομένων 6
2.1.7 Κατάλογος πινάκων (προαιρετικά) 6
2.1.8 Κατάλογος διαγραμμάτων (προαιρετικά) 7
2.1.9 Κατάλογος σχημάτων, εικόνων, φωτογραφιών (προαιρετικά) 7
2.1.10 Συντομογραφίες και Σύμβολα (προαιρετικά) 7
2.2 Κυρίως σώμα 7
2.2.1 Εισαγωγή 7
2.2.2 Βιβλιογραφική ανασκόπηση - Σκοπός 7
2.3 Βιβλιογραφία 11
2.4 Παραρτήματα 13
2.5 Σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα 13
2.6 Σχετικά με τη σημασία της λογοκλοπής 14
3. ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 14
3.1 Έκταση πτυχιακής εργασίας και επιμέρους μερών 15
3.2 Διάρθρωση ΠΕ 15
3.3 Γραμματοσειρά 15
3.4 Κεφάλαια - Υποκεφάλαια 15
3.5 Πίνακες - Διαγράμματα 16
3.6 Γενικές Οδηγίες 16
3.7 Μικρές συμβουλές 16
3.8 Συνήθη γλωσσικά λάθη που πρέπει να αποφεύγονται 17
3.9 Ενδεικτικές βάσεις δεδομένων έγκριτων άρθρων-πηγών 17
4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 18
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι 19

Στον παρόντα οδηγό, η χρήση του αρσενικού γένους στις προσδιοριστικές αναφορές προσώπων γίνεται αποκλειστικά και μόνο για την απλούστευση της διατύπωσης. Όπου αναφέρονται οι λέξεις «φοιτητής», «καθηγητής» και «συγγραφέας», εννοείται κάθε άνθρωπος που κατέχει συγκεκριμένη θέση ή φέρει ορισμένη ιδιότητα, ανεξαρτήτως του φύλου του.

1. ΑΡΧΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι επιστημονικές εργασίες διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: στις έρευνες και στις μελέτες, τις θεωρητικές δηλαδή εργασίες.

Έρευνες
Η ερευνητική διαδικασία ξεκινά με τη διατύπωση ενός προβλήματος ή μιας υπόθεσης. Γεγονός που προϋποθέτει εμπεριστατωμένη βιβλιογραφική επισκόπηση για ενημέρωση πάνω στα πορίσματα που προέκυψαν από προηγούμενες έρευνες στο θέμα και πάνω στη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε. Η εργασία συνεχίζεται με το σχεδιασμό της έρευνας και τη συλλογή, οργάνωση και ανάλυση των δεδομένων και ολοκληρώνεται με την εξαγωγή συμπερασμάτων και γενικεύσεων σχετικών με το πρόβλημα και/ ή την υπόθεση της έρευνας .

Μελέτες
Θεωρητική καλείται η εργασία για την εκπόνηση της οποίας ο συγγραφέας στηρίζεται σε πρωτογενή και δευτερογενή βιβλιογραφία. Ο συγγραφέας ξεκινά από συγκεκριμένο θέμα, διερευνά τι προηγήθηκε στο θέμα αυτό, συλλέγει σχετικές πληροφορίες, συγκρίνει και αντιπαραβάλλει αυτές τις πληροφορίες και καταλήγει στις δικές του θέσεις και συμπεράσματα.

Οι φοιτητές οφείλουν να λάβουν υπόψη τους τις ακόλουθες αρχές που διέπουν την εκπόνηση της ΠΕ:

- Η ΠΕ είναι μια προσωπική δημιουργία.
- Η ΠΕ είναι ένα τεχνικό κείμενο που ακολουθεί συγκεκριμένες αρχές καικανόνες.
- Η ΠΕ δεν είναι ελεύθερο ούτε λογοτεχνικό κείμενο.
- Η ΠΕ αξιολογείται με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που περιγράφονται εντός του παρόντος Κανονισμού Εκπόνησης ΠΕ του Τμήματος.
- Στην ΠΕ κρίνεται τόσο η τήρηση των διαδικασιών και η εφαρμογή κανόνων όσο και οι απόψεις του συγγραφέα.

Η ΠΕ πρέπει να έχει άρτια διατύπωση, ορθή γραφή και προσεγμένη δομή. Το θέμα πρέπει να προσεγγίζεται με σαφήνεια, οι απόψεις και η επιχειρηματολογία που παρατίθενται να τεκμηριώνονται και η χρησιμοποιούμενη βιβλιογραφία να αντιμετωπίζεται με κριτικό/συνθετικό πνεύμα. Ο λόγος του συγγραφέα θα πρέπει να είναι λιτός, περιεκτικόςκαι σαφής, ώστε να μπορεί να διατυπωθεί καθαρά το μήνυμα που προκύπτει από την έρευνα. Πρέπει να επιδιώκεται σαφής επιστημονική διατύπωση και ορθή χρήση των εννοιών.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στη γλώσσα που χρησιμοποιείται. Οι παράγραφοι πρέπει να συνδέονται νοηματικά μεταξύ τους και η μία να αποτελεί συνέχεια της άλλης. Το ύφος δεν θα πρέπει να είναι εξεζητημένο και θα πρέπει να αποφεύγονται οι υπερβολές και ο στόμφος καθώς και οι κατηγορηματικές και απόλυτες εκφράσεις, (όπως «αδιαμφισβήτητα», «αναμφίβολα»). Ο συγγραφέας πρέπει να φροντίσει ώστε η εργασία να έχει ενιαία συνεχή ροή και να χρησιμοποιεί λογική επιχειρηματολογία χωρίς κενά, τεκμηριώνοντας τα συμπεράσματα που προκύπτουν και υποστηρίζοντάς τα με αναφορές στη βιβλιογραφία, όπου χρειάζεται.

Η εργασία πρέπει να φέρει το προσωπικό αποτύπωμα του συγγραφέα. Αν η εργασία δεν έχει καθόλου προσωπικό στυλ, δεν περιέχει καμία άποψη ή κριτική, ή αποτελεί συρραφή διαφορετικών «υφών» γραφής, τότε δεν υπάρχει προσωπικό «αποτύπωμα» στο έργο, γεγονός που μειώνει την αξία του. Παρόλα αυτά, σε μία ΠΕ δεν είναι επιτρεπτό ο συγγραφέας να γράφει σε πρώτο ενικό πρόσωπο, αλλά πρέπει να χρησιμοποιεί τρίτο πρόσωπο ή παθητική φωνή (π.χ.: «Στην παρούσα εργασία επιχειρείται...» ή «Στην εργασία αυτή πραγματοποιήθηκε »).

Επιπλέον:

- Όταν γίνεται αναφορά σε δεδομένα ή πειράματα χρησιμοποιείται τυπικά ο Αόριστος χρόνος, είτε γίνεται αναφορά σε πρόσφατα δεδομένα είτε σε δεδομένα που συνέλεξε κάποιος ερευνητής στο μακρινό παρελθόν (π.χ. όταν γράφεται η Βιβλιογραφική ανασκόπηση).
- Όταν γίνεται αναφορά σε νόμους ή υποθέσεις, καθώς και στα συμπεράσματα της έρευνας, χρησιμοποιείται ο Ενεστώτας.
- Συνήθως, στην Εισαγωγή και τη Μεθοδολογία χρησιμοποιείται Αόριστος και Παρακείμενος, στα Αποτελέσματα Αόριστος και στη Συζήτηση Ενεστώτας.
- στην Περίληψη χρησιμοποιείται ο αντίστοιχος χρόνος με το τμήμα της έκθεσης στο οποίο γίνεται αναφορά.
- Οι συντομογραφίες μέσα στο κείμενο θα πρέπει να αποφεύγονται. Την πρώτη φορά που θα χρησιμοποιηθεί μια συντόμευση θα πρέπει να εξηγηθεί τι σημαίνει (τόσο στην περίληψη, όσο και στο υπόλοιπο κείμενο).
- Οι όροι της καθαρεύουσας, καθώς και η χρήση λέξεων της καθομιλουμένης (αργκό) πρέπει να αποφεύγονται
- Σύνθετες επιρρηματικές εκφράσεις όπως «κατ' εξαίρεση, κατ' ιδίαν» κ.α. γράφονται ως δύο λέξεις.
- Μετά τη χρήση της αποστρόφου πρέπει να αφήνεται διάστημα.
- Όταν μεταφέρονται αυτούσιες τις απόψεις ενός άλλου συγγραφέα, πρέπει να χρησιμοποιούνται τα ελληνικά εισαγωγικά («…») και όχι άλλα σύμβολα.

Πέραν των παραπάνω, οι φοιτητές οφείλουν να ακολουθούν τις οδηγίες συγγραφής του καθηγητή για το συγκεκριμένο θέμα και αντικείμενο της ΠΕ.

2. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Η τυπική δομή μίας ΠΕ η ακόλουθη:

1. Αρχικές σελίδες
    - Εξώφυλλο (στα Ελληνικά)
    - Εσώφυλλο (στα Αγγλικά)
    - Δήλωση μη λογοκλοπής
    - Πρόλογος / Ευχαριστίες (προαιρετικά)
    - Περίληψη και λέξεις κλειδιά
    - Abstract and keywords (περίληψη στην Αγγλική γλώσσα)
    - Συντομογραφίες και Σύμβολα
    - Πίνακας περιεχομένων
    - Κατάλογος πινάκων
    - Κατάλογος διαγραμμάτων

2. Κυρίως σώμα:
    - Εισαγωγή
    - Βιβλιογραφική ανασκόπηση
    - Σκοπός
    - Μεθοδολογία
    - Αποτελέσματα
    - Συζήτηση αποτελεσμάτων
    - Συμπεράσματα
    - Βιβλιογραφία
    - Παραρτήματα

Επιπλέον και εφόσον είναι χρήσιμα στην Πτυχιακή μπορεί μετά τον πίνακα περιεχομένων να υπάρχουν (προαιρετικά):

- Πίνακας Συντομογραφιών,
- Κατάλογος Σχημάτων και Εικόνων,
- Κατάλογος Πινάκων

Η παραπάνω δομή είναι ενδεικτική και μπορεί να μεταβάλλεται (εντός λογικών πλαισίων) με βάση το αντικείμενο της ΠΕ.

Στα υποκεφάλαια που ακολουθούν περιγράφεται το ενδεικτικό περιεχόμενο κάθε τμήματος της ΠΕ. Στο Παράρτημα του παρόντα Κανονισμού παρατίθεται Πρότυπο Πτυχιακής Εργασίας το οποίο περιλαμβάνει παραδείγματα της δομής.

2.1 Αρχικές σελίδες

2.1.1 Εξώφυλλο

Στο εξώφυλλο αναγράφονται:

- τα στοιχεία του Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, της Σχολής και του Τμήματος
- η λέξη «πτυχιακή εργασία»
- ο τίτλος της εργασίας
- το ονοματεπώνυμο του φοιτητή
- ο αριθμός μητρώου του φοιτητή
- το ονοματεπώνυμο του επιβλέποντα καθηγητή
- ο τόπος , ο μήνας και το έτος κατά το οποίο παρουσιάστηκε η εργασία

2.1.2 Εσώφυλλο

Το εσώφυλλο είναι όμοιο με το εξώφυλλο, αλλά γραμμένο στα Αγγλικά.

2.1.3 Πρόλογος / Ευχαριστίες (προαιρετικά)

Αν ο φοιτητής επιθυμεί, μπορεί να απευθύνει τις ευχαριστίες του σε όσους συνέβαλαν στην ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας ή τον βοήθησαν κατά τη διάρκεια τηςεκπόνησής της.

2.1.4 Περίληψη και λέξεις-κλειδιά

Η περίληψη θα πρέπει να είναι σύντομη (300-400 λέξεις), ακριβής, λιτή και περιεκτική, έτσι ώστε να παρουσιάζονται τόσο οι σημαντικότερες ερευνητικές υποθέσεις της εργασίας όσο και τα σημαντικότερα αποτελέσματά της. Πρέπει να ακολουθεί τη δομή της εργασίας, χωρίς να προστίθενται σε αυτή νέα δεδομένα και να περιγράφει όλα τα τμήματα της έρευνας (εισαγωγή/σκοπός, μεθοδολογία, αποτελέσματα, συμπεράσματα).

Η περίληψη αποτελεί το μέρος της εργασίας που διαβάζεται περισσότερο από όλα τα υπόλοιπα, καθώς είναι το πρώτο μέρος που διαβάζει ο κάθε αναγνώστης. Συνεπώς, μια καλογραμμένη και αντιπροσωπευτική περίληψη, αφενός βοηθά στην ευχερέστερη ανάγνωση του συνόλου της εργασίας καθώς προϊδεάζει τον αναγνώστη για το περιεχόμενο που ακολουθεί και, αφετέρου, αναδεικνύει τα ενδιαφέροντα σημεία και προσελκύει νέους αναγνώστες που θέλουν να ενημερωθούν για τα αποτελέσματα της παρουσιαζόμενης έρευνας.

Η περίληψη θα πρέπει να αναφέρεται περιληπτικά σε όλα τα κύρια σημεία που παρουσιάζονται στο κυρίως σώμα της εργασίας, δηλαδή:

- **Εισαγωγή/Γνωστικό υπόβαθρο**: γίνεται αναφορά στα κύρια επιστημονικά δεδομένα που αποτελούν το υπόβαθρο όπου στηρίζεται η έρευνα που παρουσιάζεται.
- **Σκοπός**: το / τα θέματα που θα διαλευκανθούν μέσα από την παρουσιαζόμενη έρευνα, όπως προκύπτουν ως αναπάντητα ερωτήματα από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση
- **Μεθοδολογία:** αναφέρονται το δείγμα, οι αναλυτικές τεχνικές και η ερευνητική προσέγγιση που υιοθετήθηκε.
- **Αποτελέσματα**: παρουσιάζονται τα σημαντικότερα ευρήματα της έρευνας
- **Συμπεράσματα**: αναφέρονται με σαφήνεια τα συμπεράσματα, τα οποία πρέπει να είναι σε απόλυτη συνάφεια με το σκοπό, τους στόχους, τα ερευνητικά ερωτήματα ή τις υποθέσεις που τέθηκαν.

Η περίληψη μπορεί να είναι:

- **Δομημένη:** χωρισμένη ξεκάθαρα σε υποενότητες σύμφωνα με τα παραπάνω, σε αντιστοιχία με περιλήψεις επιστημονικών περιοδικών του χώρου
- **Μη-δομημένη**: Συνεχές κείμενο με λογική ροή (χωρισμένο συνήθως σε 2-3παραγράφους) το οποίο συμπεριλαμβάνει όλα τα παραπάνω.

Ο συγγραφέας, στα πλαίσια της σημασίας της εργασίας μπορεί να αναφερθεί στη βιβλιογραφία αλλά στη περίληψη δεν συμπεριλαμβάνονται παραπομπές στη βιβλιογραφία με τον τυπικό τρόπο (π.χ. σε παρένθεση). Παρόλο που η περίληψη τοποθετείται στην αρχή, συνιστάται να γράφεται στο τέλος, καθώς αποτελεί σύνοψη της εργασίας.

Μετά την περίληψη, αφήνοντας τουλάχιστον διπλό διάστημα, θα πρέπει να παρατίθενται 5-10 λέξεις – κλειδιά, σχετικές με το αντικείμενο της έρευνας

2.1.5 Περίληψη στην Αγγλική γλώσσα

Στην επόμενη σελίδα από την περίληψη στην Ελληνική γλώσσα, ακολουθεί η περίληψη (Abstract) και οι λέξεις κλειδιά (Keywords) στην Αγγλική Γλώσσα.

2.1.6 Πίνακας Περιεχομένων

Ο πίνακας περιεχομένων πρέπει να περιέχει όλα τα τμήματα της ΠΕ εκτός από τις σελίδες που βρίσκονται πριν από αυτόν. Πρέπει να συντάσσεται μετά την ολοκλήρωση της εργασίας, ώστε να υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ των τίτλων των κεφαλαίων, ενοτήτων και υποενοτήτων που υπάρχουν σε αυτόν με τους τίτλους του κυρίως κειμένου.

Οι αριθμοί των σελίδων στον πίνακα περιεχομένων τοποθετούνται στο δεξί διάστημα, ενώ το κενό διάστημα μεταξύ του τίτλου και του αριθμού της σελίδας καλύπτεται με διάστικτη γραμμή (βλέπε πρότυπο). Τα περισσότερα λογισμικά προγράμματα επεξεργασίας κειμένου δίνουν τη δυνατότητα αυτόματης εισαγωγής του πίνακα περιεχόμενων.

2.1.7 Κατάλογος πινάκων (προαιρετικά)

Εφόσον η εργασία περιέχει πίνακες, αυτοί καταγράφονται σε ξεχωριστό πίνακα περιεχομένων. Ο αριθμός κάθε πίνακα και ο τίτλος του πίνακα τοποθετείται στο αριστερό διάστημα, ο αριθμός της σελίδας τοποθετείται στο δεξιό διάστημα, ενώ το κενό διάστημα μεταξύ του τίτλου και του αριθμού της σελίδας καλύπτεται με διάστικτη γραμμή (βλέπε πρότυπο). Η αρίθμηση των πινάκων γίνεται όπως περιγράφεται στο Κεφάλαιο 5.

Ο κατάλογος των πινάκων πρέπει να συντάσσεται μετά την ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας, ώστε να υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ των πινάκων που υπάρχουν σε αυτόν με τους πίνακες του κυρίως κειμένου. Συνιστάται η αυτόματη εισαγωγή του καταλόγου πινάκων από το λογισμικό επεξεργασίας κειμένου που χρησιμοποιείται για τη σύνταξη της ΠΕ.

2.1.8 Κατάλογος διαγραμμάτων (προαιρετικά)

Σε πλήρη αντιστοιχία με τον Κατάλογο Πινάκων, σε ξεχωριστό πίνακα περιεχομένων καταγράφονται όλα τα διαγράμματα που εμπεριέχονται στην εργασία (εφόσον αυτά υπάρχουν). Ισχύουν οι ίδιες οδηγίες.

2.1.9 Κατάλογος σχημάτων, εικόνων, φωτογραφιών (προαιρετικά)

Σε πλήρη αντιστοιχία με τους Καταλόγους Πινάκων και Διαγραμμάτων, σε ξεχωριστόπίνακα περιεχομένων καταγράφονται οι εικόνες/φωτογραφίες και τα σχήματα που εμπεριέχονται στην πτυχιακή εργασία. Ισχύουν οι ίδιες οδηγίες.

2.1.10 Συντομογραφίες και Σύμβολα (προαιρετικά)

Σε ξεχωριστή σελίδα αναγράφονται όλες οι συντομογραφίες και τα σύμβολα που χρησιμοποιούνται στην ΠΕ μαζί με τις επεξηγήσεις τους, εφόσον ο αριθμός τους είναιμεγάλος.

2.2 Κυρίως σώμα

Ενώ τα υπόλοιπα αποτελούν απαραίτητα στοιχεία της διατριβής, στο κυρίως σώμα ο φοιτητής αποδίδει το περιεχόμενο και τη δομή της πτυχιακής εργασίας. Συνεπώς η παρούσα ενότητα περιέχει τις σημαντικότερες οδηγίες για τον φοιτητή κατά τη συγγραφή της διατριβής.

2.2.1 Εισαγωγή

Στην εισαγωγή προσδιορίζεται το θέμα και η ερευνητική του προσέγγιση και αιτιολογείται η προτίμηση να μελετηθεί το συγκεκριμένο πρόβλημα-θέμα από τον φοιτητή. Αναφέρεται σύντομα το θεωρητικό πλαίσιο στο οποίο βασίζεται η εργασία και δίνονται ορισμοί και επεξηγήσεις των βασικών εννοιών. Αυτό επιτυγχάνεται με μία επιμελημένη ανασκόπηση της βιβλιογραφίας σε σχέση με το θέμα, από την οποία με κριτική ανάλυση προκύπτει η αναγκαιότητα διεξαγωγής της ερευνητικής μελέτης. Ακόμη, τίθενται τα ερευνητικά ερωτήματα που θα εξετασθούν ή καταγράφονται οι ερευνητικές υποθέσεις (ερευνητικές ή μηδενικές) ανάλογα με το είδος και τον σχεδιασμό της έρευνας (ποσοτικές ή ποιοτικές μέθοδοι έρευνας ή συνδυασμός των δύο). Επίσης, στην εισαγωγή διατυπώνεται οσκοπός, περιγράφονται αδρά οι στόχοι της έρευνας και γίνεται μια σύντομη αναφοράστους περιορισμούς της.

2.2.2 Βιβλιογραφική ανασκόπηση - Σκοπός

Η ερευνητική εργασία δεν αρχίζει ποτέ από το μηδέν, αλλά λαμβάνει υπόψη την προϋπάρχουσα επιστημονική γνώση και τα διαθέσιμα ερευνητικά τεκμήρια. Η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας συντείνει στην εξοικείωση του ερευνητή με το εξεταζόμενο θέμα και την υιοθέτηση θεωρητικών ερμηνειών του προβλήματος, εντοπίζοντας ποιες πτυχές του προβλήματος έχουν ήδη μελετηθεί και ποιες όχι (οριοθέτηση του προβλήματος). Η βιβλιογραφική ανασκόπηση συντελεί στην ενίσχυση της κριτική σκέψης του ερευνητή, ενδυναμώνοντάς τον για την συζήτηση/σχολιασμό των ευρημάτων της ΠΕ σε σχέση με την προϋπάρχουσα γνώση. Στα πλαίσια της συγγραφής της ΠΕ, μία εκτενής και συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση είναι απαραίτητή ώστε να τοποθετηθεί η επικείμενη έρευνα στο συναφές πεδίο αλλά και να αναδειχθεί η προστιθέμενη αξία της.

Η ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας (ξενόγλωσσης και ελληνικής) βασίζεταισε επιστημονικές δημοσιεύσεις (επιστημονικά περιοδικά και βιβλία). Οι φοιτητές καλούνται να αναζητήσουν και να εντοπίσουν μόνοι τους την ειδική με το θέμα βιβλιογραφία (πάντα με τη βοήθεια του επιβλέποντα

καθηγητή), καθώς αυτό αποτελεί βασικό τμήμα της διαδικασίας εκπόνησης μιας ΠΕ. Η βιβλιογραφική ανασκόπηση θα πρέπει να είναι μια αναλυτική και κριτική εκτίμηση των σημαντικών και πρόσφατων ουσιαστικών και μεθοδολογικών εξελίξεων στο επιστημονικό πεδίο της ΠΕ με σκοπό την ανάδειξη του πως η συγκεκριμένη ΠΕ θα αποσαφηνίσει, αναθεωρήσει, επεκτείνει ή και ξεπεράσει ότι είναι ως τώρα γνωστό.

Τέλος, εφόσον είναι εφικτό, τα αποτελέσματα της ΠΕ πρέπει να συγκρίνονται με δεδομένα που συλλέχθηκαν κατά τη βιβλιογραφική ανασκόπηση (π.χ. αποτελέσματα από συναφείς μελέτες).

2.2.3 Δομή της βιβλιογραφικής ανασκόπησης

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση αποτελείται από υποκεφάλαια, ανάλογα με της ανάγκες του θέματος που πραγματεύεται. Το κάθε υποκεφάλαιο, παρότι αποτελεί μιασχετικά ανεξάρτητη ενότητα, είναι θεμιτό να συνδέεται με κατάλληλο τρόπο με τα προηγούμενα και επόμενα υποκεφάλαια, ώστε να υπάρχει μια λογική συνέχεια στην εργασία. Συχνά τα επιμέρους υποκεφάλαια του εισαγωγικού κεφαλαίου αναφέρονται σε έννοιες ή θέματα που περιέχονται στον τίτλο ή στο σκοπό της εργασίας. Τα επιμέρους θέματα παρουσιάζονται υιοθετώντας μια προσέγγιση από το γενικό στο ειδικό, εστιάζοντας σταδιακά σε δημοσιεύσεις που σχετίζονται στενότερα με το σκοπό και τους στόχους της έρευνας.

Σε κάθε περίπτωση ο συγγραφέας θα πρέπει να αναδεικνύει τις επιστημονικές ανακαλύψεις που θα τον βοηθήσουν να αναδείξει την ιδιαίτερη σημασία των ερωτημάτων που θα τεθούν αργότερα στο υποκεφάλαιο «Σκοπός».

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να αποτελεί μια απλή συρραφή των βιβλιογραφικών αναφορών, αλλά πρέπει να γίνεται παρουσίαση των ερευνών με κριτικό τρόπο.

2.2.4 Αναφορές / παραπομπές

Κρίσιμο στοιχείο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης αποτελεί η γλώσσα απόδοσης και η σύνταξη του κειμένου για κάθε πρόταση, γνώμη ή αποτέλεσμαπου περιλαμβάνεται σε οποιοδήποτε μέρος του κειμένου της ΠΕ και προέρχεται από άλλο ερευνητή. Σε περίπτωση που δε γίνει συγκεκριμένη αναφορά και αναγνώριση της πηγής της πληροφορίας, τότε υφίσταται ζήτημα λογοκλοπής, ένα σοβαρό παράπτωμα ακαδημαϊκής δεοντολογίας που προσβάλλει το δικαίωμα της πνευματικής ιδιοκτησίας. Σε περίπτωση που ο φοιτητής χρησιμοποιήσει έργο άλλων χωρίς παραπομπή, η ΠΕ δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

Οι παραπομπές που εμφανίζονται στο κύριο μέρος της έκθεσης πρέπει να εμφανίζονται και στο τελικό πίνακα των βιβλιογραφικών πηγών. Οι συγγραφείς, έπειτα από συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή, οφείλουν να χρησιμοποιούν ένα από τα αποδεκτά από την επιστημονική κοινότητα συστήματα παραπομπών όπως:

- American Psychological Association (APA)
- Chicago / Turabian
- Harvard reference style
- IEEE
- MLA (Modern Language Association)

2.2.5 Σκοπός

Σε αυτό το υποκεφάλαιο της εισαγωγής ορίζεται με σαφήνεια ο σκοπός και οι επιμέρους ερευνητικοί στόχοι της συγκεκριμένης έρευνας και διατυπώνονται τα βασικά ερωτήματα που θα διερευνηθούν στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας. Η υποβολή σαφών, σημαντικών προς διερεύνηση ερωτημάτων οδηγεί στη λήψη αποφάσεων σχετικών με τον σχεδιασμό της μελέτης, καθώς και τη συλλογή και ανάλυση των δεδομένων.

Ο σκοπός και οι στόχοι οφείλουν να προκύψουν ως αναπάντητα ερωτήματα από τη βιβλιογραφία που

παρουσιάσθηκε στο προηγούμενο υποκεφάλαιο, αναδεικνύοντας τη σημασία της έρευνας. Το παρόν υποκεφάλαιο είναι συνήθως σχετικά μικρό σε μέγεθος, ωστόσο είναι εξαιρετικά σημαντικό καθώς θέτει τις βάσεις για τη συγγραφή και την ορθή αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

2.2.6 Μεθοδολογία

Σ' αυτό το κεφάλαιο γίνεται μια ενδελεχής παρουσίαση της μεθοδολογικής προσέγγισης που ακολουθήθηκε κατά τη διάρκεια της έρευνας. Περιγράφεται το είδος της έρευνας που επιλέχθηκε και δίνονται πληροφορίες σχετικά με το δείγμα, τα εργαλεία μέτρησης και τη διαδικασία συλλογής των δεδομένων. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η διαδικασία επεξεργασίας και ανάλυσης που θα χρησιμοποιηθεί για τα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί.

2.2.7 Δείγμα

Δίνονται πληροφορίες σχετικά με το δείγμα (π.χ. συμμετέχοντες στην έρευνα, υλικό/δεδομένα που αναλύονται), περιγράφονται τα χαρακτηριστικά του καθώς και η διαδικασία επιλογής του (π.χ. inclusion / exclusion criteria). Ακολουθεί τεκμηρίωση της συγκεκριμένης επιλογής.

2.2.8 Εργαλεία μέτρησης

Γίνεται αναλυτική περιγραφή των μέσων (π.χ. ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις, ψυχομετρικά τεστ, όργανα, αναλυτικές μέθοδοι κ.α.) που χρησιμοποιήθηκαν για τη συλλογή των ερευνητικών δεδομένων. Για κάθε ένα από αυτά θα πρέπει να αναφέρεται κάθε λεπτομέρεια σχετικά με το στόχο της μέτρησης, τον τρόπο μέτρησης, την προέλευση του οργάνου καθώς και όλα του τα χαρακτηριστικά.

2.2.9 Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Περιγράφονται αναλυτικά οι συνθήκες και η διαδικασία συλλογής των δεδομένων της έρευνας. Δίνονται, για παράδειγμα, πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε ομάδες, πως δόθηκαν τα ερωτηματολόγια, που έγιναν οι συνεντεύξεις, πόσος χρόνος χρειάστηκε από τους συμμετέχοντες να πραγματοποιηθεί η έρευνα, ο τόπος στον οποίο πραγματοποιήθηκε, αντιδραστήρια, πρωτόκολλα συλλογήςδεδομένων ή παρέμβασης, φόρμα συγκατάθεσης κ.α. Στην περίπτωση που χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια, τα οποία μεταφράστηκαν από μια άλλη γλώσσα, θα πρέπει να δοθούν πληροφορίες για τη μέθοδο μετάφρασης και στάθμισης του ερωτηματολογίου, να περιγράφεται ο τρόπος απόκτησης άδειας χρήσης του ερωτηματολογίου κ.α.

Σε περίπτωση χρησιμοποίησης πειραματικών μοντέλων, εργαστηριακών, βιολογικώνμετρήσεων και άλλων εξειδικευμένων εξετάσεων, αναλύονται λεπτομερώς οι βασικές αρχέςκαι οι συνθήκες των πειραμάτων, καθώς επίσης και οι μέθοδοι των εργαστηριακών προσδιορισμών.

Γενικά, σ' αυτή την ενότητα περιγράφεται κάθε λεπτομέρεια σχετικά με τη διαδικασία συλλογής δεδομένων, έτσι ώστε να μπορεί η διαδικασία να επαναληφθεί εύκολα από κάποιον άλλο ερευνητή στο μέλλον, αν τηρηθούν οι ίδιες συνθήκες.

2.2.10 Ανάλυση των δεδομένων

Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η στατιστική ανάλυση που χρησιμοποιείται για την ανάλυση των δεδομένων που έχουν συλλεχθεί, στατιστικά προγράμματα κλπ.

2.2.11 Αποτελέσματα

Στο κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία θα πρέπει να παρουσιάζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορεί ο αναγνώστης να τα καταλάβει δίχως να είναι γνώστης του αντικειμένου. Είναι, επίσης, απαραίτητο τα αποτελέσματα να περιγράφονται χωρίς να σχολιάζονται ή

να συγκρίνονται, σε αυτό το στάδιο, με τα αποτελέσματα άλλων ερευνητών.

Τα αποτελέσματα θα πρέπει να ομαδοποιούνται και να παρουσιάζονται ανάλογα με τη ερευνητική μέθοδο που ακολουθήθηκε. Ο τρόπος γραφής και παρουσίασης των αποτελεσμάτων είναι διαφορετικός στην ποιοτική και στην ποσοτική έρευνα. Όταν πρόκειται για ποσοτικά (αριθμητικά δεδομένα), θα πρέπει να έχει γίνει η ανάλογη στατιστική επεξεργασία και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται τόσο σε πίνακες, όσο και σε διαγράμματα διαφόρων μορφών (ιστογράμματα, γραφήματα/σχήματα, κυκλικά διαγράμματα, πίτες, ραβδογράμματα κ.α.). Ο κάθε πίνακας θα πρέπει να συνοδεύεται από επεξηγηματικό τίτλο με αρίθμηση, για να διευκολύνεται η ανάγνωση των αποτελεσμάτων.

Προσοχή θα πρέπει να δοθεί ώστε να αποφεύγεται η επανάληψη των ίδιων στοιχείων σε πίνακες, γραφήματα και κείμενο. Επίσης, δεν είναι δόκιμο να μεταφέρονται οι πίνακες που προκύπτουν από τις στατιστικές αναλύσεις με την χρήση προγραμμάτων στατιστικής ως έχουν. Ο φοιτητής οφείλει να μελετήσει, τόσο ποια στοιχεία χρειάζεται να παρουσιάσει στα αποτελέσματα όσο και πώς να τα παρουσιάσει/ενσωματώσει στο κεφάλαιο αυτό.

Η παρουσίαση των στατιστικών αποτελεσμάτων σε πίνακες/γραφήματα είναι σημαντικό να δίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε ο αναγνώστης να μπορεί να κατανοήσει τα βασικά σημεία των αποτελεσμάτων, χωρίς να διαβάσει το κείμενο. Η πιο συνηθισμένη διαδικασία περιλαμβάνει πρώτα την παρουσίαση της περιγραφικής στατιστικής και στη συνέχεια τα αποτελέσματα της επαγωγικής στατιστικής. Στην αρχή πρέπει νάπαρουσιάζονται περιγραφικοί στατιστικοί δείκτες (π.χ. μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις), καθώς δίνουν χρήσιμες πληροφορίες. Στη συνέχεια, όταν γίνεται παρουσίαση των αποτελεσμάτων επαγωγικής στατιστικής (π.χ. κριτήριο t, κριτήριο F) θα πρέπει να δοθούν στον αναγνώστη πληροφορίες σχετικές με το βαθμό ή την τιμή του στατιστικού κριτηρίου, τους βαθμούς ελευθερίας, το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας και την κατεύθυνση της επίδρασης.

2.2.12 Συζήτηση Αποτελεσμάτων

Σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται ελεύθερος σχολιασμός και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Ο συγγραφέας συγκρίνει τα αποτελέσματά του με τα αποτελέσματα άλλων ερευνών, δηλαδή εξετάζει αν υποστηρίζονται ή διαφωνούν με τις νωρίτερα δημοσιευμένες έρευνες, και επίσης εξετάζει αν τελικά στηρίζουν ή όχι τις αρχικές ερευνητικές υποθέσεις όπως έχουν διατυπωθεί στο υποκεφάλαιο «Σκοπός». Συνήθως στην πρώτη παράγραφο γίνεται μια συνοπτική αναφορά στο σκοπό της έρευνας και στα κυριότερα ευρήματα και έπειτα, γίνεται διεξοδική συζήτηση των αποτελεσμάτων για κάθε ερευνητική υπόθεση

Σε κάθε περίπτωση συνιστάται ο συγγραφέας να επιχειρήσει να ερμηνεύσει τις τυχόν διαφορές που εμφανίζονται με παλαιότερες έρευνες.

2.2.13 Συμπεράσματα

Για να ολοκληρωθεί η εργασία και ουσιαστικά να υλοποιηθεί ο σκοπός της έρευνας, θα πρέπει να δοθεί απάντηση στην κύρια ερευνητική υπόθεση και σε κάθε μία από τις επιμέρους υποθέσεις που διατυπώθηκαν κατά τον σχεδιασμό της έρευνας. Οι απαντήσεις αυτές είναι «Συμπεράσματα» που γράφονται σε ξεχωριστό κεφάλαιο και προκύπτουν μετά από κριτική ανάλυση των αποτελεσμάτων. Άλλωστε η παρουσίαση και η ερμηνεία των αποτελεσμάτων μπορεί να καταλαμβάνουν ένα αρκετά μεγάλο μέρος της πτυχιακής εργασίας, αλλά ο αναγνώστης θα πρέπει να μπορεί να εντοπίσει εύκολα τα βασικά ευρήματα της έρευνας.

Συνήθως σε κάθε ερευνητική υπόθεση αντιστοιχεί και ένα συμπέρασμα. Το κεφάλαιο αυτό πιθανώς να έχει σχετικά μικρή έκταση και εδώ δε συνηθίζεται η χρήση βιβλιογραφικών αναφορών. Στο σημείο αυτό, ο φοιτητής μπορεί να εκφράσει την δική του οπτική καθώς διατυπώνει τα συμπεράσματα της έρευνας. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται, επίσης, οι περιορισμοί της έρευνας, προτείνονται τρόποι με τους οποίους θα μπορούσαν να αποφευχθούν και περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο οι αδυναμίες της έρευνας πιθανά

να επηρέασαν τα αποτελέσματα.

Τέλος, αναφέρονται οι προτάσεις για μελλοντική έρευνα και οι προτάσεις για πρακτικές εφαρμογές των αποτελεσμάτων αν αυτό είναι δυνατό. Είναι σημαντικό σε αυτό το σημείο να διατυπωθεί η σημασία των αποτελεσμάτων και η εφαρμογή τους στην Επιστήμη της Εργοθεραπείας.

2.3 Βιβλιογραφία

Οι βιβλιογραφικές παραπομπές και η σωστή χρήση τους μέσα στο κείμενο της Πτυχιακής Εργασίας είναι από τα πιο σημαντικά ζητήματα για μια πτυχιακή και ίσως διαδραματίζει και το σημαντικότερο ρόλο στην αξιολόγηση της. Οι Βιβλιογραφικές παραπομπές χρησιμοποιούνται κάθε φορά που γράφουμε, εντός εισαγωγικών το ακριβές χωρίο ή επακριβώς τα λόγια του συγγραφέα από μία πηγή και σε γενικές γραμμές αυτά που είπε κάποιος άλλος ή μεταφέρουμε συνοπτικά πληροφορίες από κάποια πηγή.

Δεν χρησιμοποιούνται βιβλιογραφικές παραπομπές στις περιπτώσεις που εκφράζονται προσωπικές κρίσεις και τα συμπεράσματα του συγγραφέα της Πτυχιακής Εργασίας.

Οι συγγραφείς επιστημονικών εργασιών είναι υποχρεωμένοι να αναφέρουν από που έχουν πάρει τις πληροφορίες που έχουν χρησιμοποιήσει στην εργασία τους. Η απάντηση στο από πού έχει πάρει αυτές πληροφορίες ο συγγραφέας της επιστημονικής εργασίας γίνεται με τη χρήση παραπομπών μέσα στο κείμενο. Επιπλέον, με τη χρήση παραπομπών και την ακριβή παρουσίαση των πηγών του ο συγγραφέας προσδίδει κύρος, εγκυρότητα και αξιοπιστία στην εργασία του. Επίσης με τη χρήση παραπομπών αποφεύγεται η λογοκλοπή (plagiarism) και η κλοπή παραπομπών, η χρήση δηλαδή παραπομπών από άλλες εργασίες ή βιβλία. Θα πρέπει δηλαδή να αναφέρονται οι βιβλιογραφικές παραπομπές που χρησιμοποιήθηκαν σε όλη την εργασία και τις οποίες θα πρέπει να έχει διαβάσει ο ίδιος ο συγγραφέας. Θεωρείται ότι η εντιμότητα είναι βασικός κανόνας στις επιστημονικές εργασίες .

Παρόλα ταύτα όταν μια βιβλιογραφική παραπομπή δεν είναι δυνατόν να βρεθεί, μπορεί να αναφερθεί ως εξής: .....σύμφωνα με τον Akerlof (1970), όπως αναφέρεται στους Watson et al. (2002)....., και αυτό συνήθως γίνεται για παλιές εργασίες ή εργασίες που βρίσκονται σε σπάνια βιβλία και περιοδικά και στα οποία δεν είναι δυνατή η πρόσβαση.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στις πηγές και πληροφορίες που αντλήθηκαν από το διαδίκτυο. Το Διαδίκτυο αποτελεί μια ανεξάντλητη πηγή πληροφοριών και διαθέτει τεράστιο αριθμό ηλεκτρονικών πηγών και πληροφοριών που προέρχονται από κυβερνητικές, εμπορικές, ακαδημαϊκές, εταιρικές ακόμη και από προσωπικές πηγές. Οι πληροφορίες όμως που δημοσιεύονται σε ιστοσελίδες στο διαδίκτυο πολλές φόρες δεν υπόκεινται σε οποιασδήποτε μορφής έλεγχο εγκυρότητας και αξιοπιστίας. Επιπλέον, ο καθένας έχει τη δυνατότητα να «κατασκευάσει» μια ιστοσελίδα και να δημοσιεύσει ότι τον ενδιαφέρει ή να προσπαθήσει να προωθήσει τα συμφέροντα του μέσω της ανάρτησης δεδομένων που ταιριάζουν με τις επιδιώξεις του. Συνεπώς, η αξιοπιστία των δεδομένων που αναρτώνται στο διαδίκτυο εξαρτάται αποκλειστικά από το φορέα που δημιούργησε την ιστοσελίδα. Για αυτό το λόγο, όταν ένας συγγραφέας μιας επιστημονικής εργασίας χρησιμοποιεί πληροφορίες που έχουν δημοσιευθεί στο Διαδίκτυο, θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός και να αξιολογεί τις ιστοσελίδες με συγκεκριμένα κριτήρια (δες παράρτημα Ι: "Αξιολόγηση Ιστοσελίδων"). Τέλος, οι αναφορές στις ιστοσελίδες πρέπει να είναι στη συγκεκριμένη σελίδα που περιέχει το αντικείμενο, και όχι στη αρχική ιστοσελίδα του δικτυακού τόπου του φορέα ενώ θα πρέπει να συνοδεύεται και από την ημερομηνία, στην οποία έγινε η ανάκτηση των συγκεκριμένων πληροφοριών.

Για οποιαδήποτε βιβλιογραφική παραπομπή υπάρχει στο κείμενο θα πρέπει να συμπεριληφθεί στη βιβλιογραφία αντίστοιχη αναφορά, καταγεγραμμένη με συγκεκριμένο τρόπο, όπως περιγράφεται παρακάτω.

Η βιβλιογραφία παρατίθεται κατά αλφαβητική σειρά, με βάση το επώνυμο του συγγραφέα χωρίς αρίθμηση

και πρέπει να υπάρχουν οπωσδήποτε μέσα στο κυρίως κείμενο της Πτυχιακής Εργασίας, ενώ δε γίνεται διαχωρισμός, βιβλίων, περιοδικών κλπ. Συνεπώς, δημιουργούνται τρεις λίστες, μία για ελληνικά [Α], μία για ξένα ονόματα [Β] και μια για τις ιστοσελίδες [Γ]

(Δώστε **προσοχή** στο πότε τα γράμματα είναι πλάγια):

- **Παραπομπές σε βιβλία:**
  Γεωργογιάννης, Π. (1999), *Θέματα Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης*. Gutenberg, Αθήνα
  {Επώνυμο συγγραφέα},{Αρχικό ονόματος}. {(χρονολογία έκδοσης)}, {*Τίτλος βιβλίου*}. {Εκδοτικός Οίκος}, {Πόλη έκδοσης}
- **Παραπομπές σε άρθρα και περιοδικά:**
  Μήτσης, Ν. (2002) Η δεξιότητα της ομιλίας υπό το πρίσμα της επικοινωνιακής προσέγγισης της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας. Διαπολιτισμική *Εκπαίδευση – Ελληνικά ως Δεύτερη ή Ξένη Γλώσσα*, 2, 4-10 {Επώνυμο συγγραφέα},{Αρχικό ονόματος}. {(χρονολογία έκδοσης)}, {Τίτλος άρθρου}. {*Τίτλος Περιοδικού*}, {αρ. τόμου ή τεύχους}, {αρ. σελίδων}
- **Παραπομπές σε κεφάλαια βιβλίων:**
  Μάρκου, Γ. (1997), Σχολική και κοινωνική (επαν)ένταξη παλιννοστούντων μαθητών: η σκοπιά των γονέων. Στο Ε. Σκούρτου (Επιμ.) *Θέματα Διγλωσσίας και Εκπαίδευσης* (σ. 103-137). Νήσος, Αθήνα
  {Επώνυμο συγγραφέα},{Αρχικό ονόματος}. {(χρονολογία έκδοσης)}, {Τίτλος κεφαλαίου}. Στο {Αρχικό Ονόματος Επιμελητή}. {Επώνυμο Επιμελητή} (Επιμ.){*Τίτλος Βιβλίου*}{αρ. σελίδων}. {Εκδοτικός Οίκος}, {Πόλη έκδοσης}

- **Παραπομπές σε πρακτικά συνεδρίων:**
  Γαλάνης, Γ. & Δ. Πρεντουλή, (2002), Αλβανόφωνοι δάσκαλοι μέσα σε ελληνικές τάξεις. Πρόκληση ή αναγκαιότητα για την ελληνική κοινωνία;. Στο Π. Γεωργογιάννης (Επιμ) *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση – Ελληνικά ως Δεύτερη ή Ξένη γλώσσα*, *Τόμος ΙΙ* (σ. 44-62). Πρακτικά 4ου Διεθνούς Συνεδρίου «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση – Ελληνικά ως Δεύτερη ή Ξένη Γλώσσα», Πάτρα 28 Ιουνίου – 1 Ιουλίου 2001. Πάτρα
  {Επώνυμο συγγραφέα},{Αρχικό ονόματος}. {(χρονολογία έκδοσης)}, {Τίτλος Εισήγησης}. Στο {Αρχικό Ονόματος Επιμελητή}. {Επώνυμο Επιμελητή} (Επιμ.){*Τίτλος Βιβλίου, Αριθ. Τόμου*}{(αρ. σελίδων)}. {Πρακτικά {Τίτλος Συνεδρίου, Χώρος και Ημερ/νία Διεξαγωγής Συνεδρίου}. {Εκδοτικός Οίκος},{Πόλη έκδοσης}

- **Παραπομπές σε ιστοσελίδες:**
  Cornes, A., Intercultural Empathy, στο:
  http://www.global-excellence.com/getfile.php?g=40 (προσπελάστηκε στις 5/1/2009)
  {Επώνυμο συγγραφέα},{Αρχικό ονόματος}., {Τίτλος Άρθρου}, στο:
  (πλήρης διεύθυνση ιστοσελίδας) {(**ημερομηνία προσπέλασης τους άρθρου στο διαδίκτυο**)}

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ
Τρόποι για να παραθέσετε τη βιβλιογραφία υπάρχουν πάρα πολλοί. Όποιον όμως θα επιλέξετε θα πρέπει να τον τηρήσετε πιστά από την αρχή μέχρι το τέλος της Πτυχιακής Εργασίας.

Συνεπώς μια λίστα με βιβλιογραφία θα έχει την έξης μορφή:

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α). Ελληνική

Γεωργογιάννης, Π. (1999), *Θέματα Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης*. Αθήνα, Gutenberg
Δαμιανάκος Σ., Ζακοπούλου Ε., Κασίμης Χ, Νιτσιάκος Β. (1997). Εξουσία, Εργασία και Μνήμη σε τρία χωριά της Ηπείρου: Η τοπική δυναμική της επιβίωσης, Εκδόσεις Πλέθρον και ΕΚΚΕ, Αθήνα.
Ζακοπούλου Ε. (1999). «Πολυαπασχολούμενοι και Γεωργία: Προς μια νέα ανίχνευση ενός πολυδιάστατου φαινομένου», Κασίμης Χ, Λουλούδης Λ (επιμ.) *Ύπαιθρος Χώρα: Η Ελληνική Αγροτική Κοινωνία στο τέλος του*

20ου αιώνα, ΕΚΚΕ και Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα.
Μήτσης, Ν. (2002) Η δεξιότητα της ομιλίας υπό το πρίσμα της επικοινωνιακής προσέγγισης της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας. Διαπολιτισμική *Εκπαίδευση – Ελληνικά ως Δεύτερη ή Ξένη Γλώσσα*, 2, 4-10

Β) Αγγλική
Gidarakou I. (1999). "Young Women's Attitudes Towards Agriculture and Women's New Roles in the Greek Countryside: A First Approach", *Journal of Rural Studies*, Vol. 15 (2).
Hoggart K., Buller H., Black R. (1995). *Rural Europe: Identity and Change*, Arnold, London, New York, Sydney, Auckland.
Long A. Van der Ploeg J. D. (1994). *Born from within: practice and perspectives of endogenous rural development*, Van Gorcum, The Hague.

Γ).. Ιστοσελίδες
Rafailidis S., Schatzmann M. (1997). URL: http://www.mi.uni-hamburg.de /technische_meteorologie/windtunnel/street02/0verview. html (προσπελάστηκε στις 5/1/2009)

2.4 Παραρτήματα

Τα Παραρτήματα είναι προαιρετικά, αποτελούν συμπλήρωμα της ΠΕ στο οποίο συμπεριλαμβάνεται ότι θεωρείται χρήσιμο να παρατεθεί προκειμένου να θεωρείται πλήρης στοιχείων η εργασία, αλλά δεν μπορεί να προστεθεί στο κυρίως κείμενο όπως πλήρεις πίνακες με πρωτογενή στοιχεία, υποδείγματα ερευνητικών πρωτοκόλλων, σχεδιαγράμματα, φωτογραφίες, περιγραφές λογισμικών προγραμμάτων, οδηγίες, κατάλογοι, δημόσια έγγραφα, νομοθεσίες, υποδείγματα ερωτηματολογίων συλλογής δεδομένων, εκτενείς στατιστικοί πίνακες, εικόνες, χάρτες, γραφικά κλπ. που σχετίζονται άμεσα με την εργασία αλλά τα οποία θα μπορούσε να τα δει ο αναγνώστης αργότερα χωρίς δηλαδή να αλλοιώνεται ή να διαταράσσεται η ροή πληροφοριών του κυρίως μέρους της Πτυχιακής Εργασίας. κλπ.

Τα παραρτήματα μπορεί να είναι ένα ή πολλά. Κάθε παράρτημα πρέπει να έχει ενιαίο θέμα. Αν πρέπει να παρουσιαστεί επιπλέον υλικό τότε δημιουργείται και δεύτερο παράρτημα μετά το πρώτο. Αν το παράρτημα είναι ένα τότε ονομάζεται απλώς Παράρτημα, αν είναι πολλά τότε αναφέρονται ως Παράρτημα Α, Παράρτημα Β κλπ. Θα πρέπει να υπάρχει αναφορά του παραρτήματος στο κείμενο (π.χ. «βλ. Παράρτημα Α»). Το παράρτημα τοποθετείται στο τέλος της Πτυχιακής Εργασίας μετά τη βιβλιογραφία και αποτελεί ξεχωριστό τμήμα της Πτυχιακής Εργασίας (αριθμείται ξεχωριστά από το 1) και αναφέρεται στα περιεχόμενα. Στα περιεχόμενα δεν αναφέρεται τι περιλαμβάνει το κάθε παράρτημα, παρά μόνο η λέξη Παράρτημα (ή Παράρτημα Α κλπ). Το παράρτημα ξεκινάει με τον τίτλο Παράρτημα και στη συνέχεια, σε επόμενη σελίδα, παρουσιάζεται το περιεχόμενό του.

2.5 Σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα

Οι πτυχιακές εργασίες προστατεύονται με το νόμο των πνευματικών δικαιωμάτων (Ν.2121/93). Η πτυχιακή εργασία αποτελεί προϊόν συνεργασίας του φοιτητή και των μελών Δ.Ε.Π. που επιβλέπουν την εκπόνησή της στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας. Τα φυσικά αυτά πρόσωπα έχουν και τα πνευματικά δικαιώματα στη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της Πτυχιακής εργασίας σε επιστημονικά περιοδικά καθώς και στις ανακοινώσεις τους σε επιστημονικά συνέδρια. Στις δημοσιεύσεις αυτές τηρείται η επιστημονική δεοντολογία.

Η Πτυχιακή εργασία και ότι άλλο έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια της εκπόνησης ή θα προκύψει από αυτήν όπως τα πιθανά δικαιώματα ευρεσιτεχνίας ή εμπορικής εκμετάλλευσης, προστατεύονται με τη νομοθεσία Ν.2121/93 περί πνευματικής ιδιοκτησίας και ανήκουν στο φοιτητή, τα μέλη ΔΕΠ που έχουν επιβλέψει και αναφέρονται στη δήλωση ανάθεσης της Πτυχιακής εργασίας, και στο Τμήμα Εργοθεραπείας, του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Στη λίστα των ατόμων που έχουν πνευματικά δικαιώματα μπορεί να προστεθούν και διδάσκοντες ΠΔ407/80 ή άλλα άτομα ή ερευνητικά ιδρύματα που έχουν συμβάλλει δημιουργικά στην επιτυχή ολοκλήρωση τους, ύστερα από έγκριση της Γενικής Συνέλευσης.

Σχετικά με τις πτυχιακές εργασίες του Τμήματός μας, ο φοιτητής θα πρέπει να τοποθετήσει μια σελίδα στην οποία θα αναφέρεται το κείμενο της σελίδας πνευματικών δικαιωμάτων (βρίσκεται στο Παράρτημα). Με την αίτηση ανάληψης της ΠΕ ο φοιτητής συμφωνεί ότι τα πνευματικά δικαιώματα της εργασίας ανήκουν στον ίδιο, στον ή στους επιβλέποντες και στο Τμήμα Εργοθεραπείας. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση που δημοσιευτεί τμήμα της ΠΕ ή ολόκληρη η ΠΕ σε οποιοδήποτε ηλεκτρονικό ή έντυπο μέσο θα πρέπει υποχρεωτικά να αναγράφεται το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο.

Ο φοιτητής με την ολοκλήρωση της Πτυχιακής εργασίας και την επιτυχή εξέτασή της, οφείλει κατά την παράδοση της εργασίας στη Γραμματεία, να επισυνάψει και σχετικό υλικό σε οπτικό δίσκο που έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια της εκπόνησης, όπως πηγαίος κώδικας, σχηματικά, βάσεις δεδομένων, αρχεία μετρήσεων κτλ.

Σε περίπτωση χρηματοδοτούμενης έρευνας, μπορεί να μην εκχωρηθεί το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας της Πτυχιακής εργασίας, αλλά μόνο το δικαίωμα χρήσης/εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων της έρευνας (δεδομένα, μελέτες, προγράμματα, εφαρμογές, πρωτότυπα, κλπ) στον Επιστημονικό Υπεύθυνο ή/και χρηματοδότη σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση μεταξύ του τμήματος και του παραγγέλοντα φορέα.

2.6 Σχετικά με τη σημασία της λογοκλοπής

Η λογοκλοπή αναφέρεται ως η ιδιοποίηση ή κλοπή ξένης πνευματικής δημιουργίας με ανήθικο, παράνομο τρόπο. Λογοκλοπή αποτελεί η οικειοποίηση ενός έργου, μιας ιδέας, μιας εικόνας, κλπ χωρίς να γίνεται σχετική αναφορά στο δημιουργό, άσχετα αν υπάρχει ή όχι πρόθεση.
Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι ως λογοκλοπή θεωρούνται οι παρακάτω περιπτώσεις:

- Αντιγραφή και επικόλληση κειμένου από έντυπη ή ηλεκτρονική πηγή, χωρίς χρήση εισαγωγικών και χωρίς παράθεση της πηγής
- Αντιγραφή και επικόλληση κειμένου με χρήση εισαγωγικών, αλλά χωρίς παράθεση της πηγής
- Οικειοποίηση ιδέας ή παράφραση κειμένου, χωρίς παράθεση της πηγής
- Μετάφραση και οικειοποίηση ξενόγλωσσου κειμένου, χωρίς παράθεση της πηγής
- Χρήση εικόνων, φωτογραφιών, κλπ από το Διαδίκτυο, χωρίς παράθεση της πηγής

Η λογοκλοπή δεν επιτρέπεται σε κανένα κείμενο, και ιδιαίτερα σε ακαδημαϊκά κείμενα όπως μια Πτυχιακή Εργασία. Σε περίπτωση που ο επιβλέποντας ή το Τμήμα ανακαλύψουν ότι το κείμενο είναι προϊόν λογοκλοπής ή περιέχει τέτοια στοιχεία και παρουσιάζονται ως πρωτότυπα κείμενα ή εικόνες του φοιτητή, τότε θα εξεταστεί από τη Συνέλευση του Τμήματος και αναλόγως της σοβαρότητας μπορεί να επιβληθούν μέτρα όπως:

- επανα-συγγραφή των τμημάτων του κειμένου ή όλης της εργασίας
- αλλαγή θέματος ΠΕ

Η Πτυχιακή εργασία διέπεται από τις οδηγίες που καθορίζει ο κανονισμός Λογοκλοπής Εργασιών του Τμήματος, και ο φοιτητής που ασχολείται με την ΠΕ του, θα πρέπει να τον έχει μελετήσει.
Η δήλωση περί μη λογοκλοπής που βρίσκεται στο Πρότυπο – παράδειγμα συγγραφής Πτυχιακής Εργασίας που ακολουθεί, θα πρέπει να τοποθετείται υποχρεωτικά μέσα στο κείμενο της Πτυχιακής και στα έντυπα και στα ψηφιακά αντίγραφα.

3. ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ΠΕ πρέπει να έχει συγκεκριμένη μορφή, προκειμένου να είναι τόσο ευανάγνωστη όσο και ευπαρουσίαστη. Η αρτιότητα της μορφής και η συνέπεια στην τήρηση των αντίστοιχων κανόνων αποτελεί ένα εξίσου σημαντικό τεκμήριο της συνέπειας του συγγραφέα και του επιστημονικού χαρακτήρα της

εργασίας.

Ο Κανονισμός αυτός περιέχει παράρτημα με Πρότυπο Πτυχιακής Εργασίας το οποίο περιλαμβάνει παραδείγματα της προτεινόμενης μορφοποίησης.

3.1 Έκταση πτυχιακής εργασίας και επιμέρους μερών

Η έκταση της πτυχιακής εργασίας πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 12.000 λέξεων (το ελάχιστο) έως 15.000 (το μέγιστο). Στα όρια αυτά δεν περιλαμβάνονται το Εξώφυλλο, η Περίληψη, τα Περιεχόμενα, η Βιβλιογραφία και τα Παραρτήματα.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται ώστε η έκταση των εισαγωγικών κεφαλαίων να μην υπερτερεί του συνόλου του ερευνητικού μέρους. Μία ενδεικτική κατανομή είναι η εισαγωγή να καλύπτει περίπου το 25% του συνόλου, η μεθοδολογία το 10-20% και το υπόλοιπο μέρος της ΠΕ να καλύπτεται από την παρουσίαση των αποτελεσμάτων, τη συζήτηση και τα συμπεράσματα.

3.2 Διάρθρωση ΠΕ

Η ΠΕ πρέπει να παραδίδεται εκτυπωμένη, σε 1 αντίτυπο, σε σελίδες μεγέθους Α4, σε λευκό χαρτί καλής ποιότητας, βιβλιοδετημένη με τη μέθοδο της θερμοκόλλησης.

Τα περιθώρια της σελίδας θα πρέπει να είναι 3,17 cm από αριστερά, ενώ 2,50 cm από τα υπόλοιπα άκρα (δεξιά, επάνω, κάτω). Το αριστερό περιθώριο ορίζεται μεγαλύτερο, ώστε να μπορεί να γίνει η κατάλληλη βιβλιοδεσία χωρίς να επηρεασθεί η μορφή της εργασίας.

Το κείμενο της εργασίας θα πρέπει να είναι χωρισμένο σε παραγράφους. Ο διαχωρισμός σε παραγράφους βοηθά τον αναγνώστη να καταστήσει ένα μακροσκελές κείμενο κατανοητό. Θα πρέπει να αποφεύγονται τόσο οι πολύ μεγάλες παράγραφοι, όσοκαι οι πολύ μικρές (παράγραφοι-προτάσεις). Συνιστάται η χρήση διάστιχου 1,15 - 1,5 γραμμής.

Η αρίθμηση των σελίδων τοποθετείται στο κάτω μέρος, στο υποσέλιδο, στη μέση.

Η αρίθμηση των σελίδων ξεκινάει από την σελίδα των περιεχομένων και συνεχίζεται έως και τα παραρτήματα. Για όλες τις υπόλοιπες «αρχικές σελίδες» θα ήταν προτιμότερο να υπάρχει συνεχής λατινική αρίθμηση (σελ. i,ii,ii,iv,v).

Η βιβλιογραφία στο τέλος της ΠΕ παρατίθεται αλφαβητικά ή βάσει του προτύπου παραπομπών, σε μονό διάστημα.

3.3 Γραμματοσειρά

Θα πρέπει να χρησιμοποιείται η ελληνική γραμματοσειρά: Times New Roman ή Calibri ή Arial, ως εξής:

- για τον τίτλο κεφαλαίου: 16, Bold, κεφαλαία
- για τους τίτλους των υποκεφαλαίων: 14, Bold, πεζά
- για τους τίτλους όλων των μικρότερων ενοτήτων: 12, Bold, Italics
- για το κυρίως κείμενο: 11 ή 12, στυλ «Βασικό»
- για τις λεζάντες από πίνακες, γραφήματα, εικόνες: 11, απλό

3.4 Κεφάλαια - Υποκεφάλαια

Οι τίτλοι των κεφαλαίων είναι σε στοίχιση στο κέντρο και έχουν διάστημα μετά 12 σημεία και πριν

τουλάχιστον 24 σημεία, ενώ οι τίτλοι των υποκεφαλαίων είναι σε πλήρη στοίχιση και έχουν κενό διάστημα 12 σημείων πριν την έναρξη του τίτλου.

Το κάθε κεφάλαιο (κεφαλίδα επιπέδου 1) αρχίζει σε καινούρια σελίδα.

Τα κεφάλαια αριθμούνται διαδοχικά, ξεκινώντας από το κεφάλαιο 1. Τα υποκεφάλαια αριθμούνται σύμφωνα με το επίπεδο λίστας (π.χ. 1.1. ή 1.1.1).

3.5 Πίνακες - Διαγράμματα

Οι λεζάντες για τα εισαχθέντα αντικείμενα (πίνακες, διαγράμματα, εικόνες, φωτογραφίες) γράφονται σε μονό διάστιχο, χωρίς εσοχή, στην ίδια γραμματοσειρά μεγέθους 11, απλή, με διάστημα 12 σημεία πριν και μετά το σημείο εισαγωγής τους στο κείμενο.

Η λεζάντα στους πίνακες εισάγεται πριν από τον πίνακα ενώ η λεζάντα για τα διαγράμματα μετά.

Συντομεύσεις και επισημάνσεις που χρησιμοποιούνται σε πίνακες, διαγράμματα και εικόνες που δεν χρησιμοποιούνται στο κυρίως κείμενο διευκρινίζονται αμέσως κάτω από το εισαχθέν αντικείμενο.

Η αρίθμηση των πινάκων πρέπει να είναι συνεχής (π.χ. Πίνακας 1, Πίνακας 2 κ.τ.λ.). Πανομοιότυπος τρόπος αρίθμησης εφαρμόζεται και για τα διαγράμματα, τα γραφήματα και για τις εικόνες (εφόσον υπάρχουν).

Πάνω από κάθε πίνακα και κάτω από κάθε διάγραμμα αναγράφεται η αρίθμησή του και ο τίτλος του. Κάτω από τα εισαχθέντα αντικείμενα αναφέρεται η πηγή από την οποία προήλθαν. Αν ο πίνακας παρουσιάζει ερευνητικά αποτελέσματα της εν λόγω εργασίας, τότε είναι απαραίτητο ο συγγραφέας να παραθέσειτα απαραίτητα στατιστικά στοιχεία κάτω από τον πίνακα ή το διάγραμμα.

Στα γραφήματα καλό είναι να επιλέγονται ασπρόμαυρα μοτίβα, έτσι ώστε να διατηρούν την αντίθεσή τους και να αποφεύγονται οι διαβαθμίσεις του γκρι και τα χρώματα, εκτός αν κρίνεται απαραίτητο.

3.6 Γενικές Οδηγίες

Συστήνεται να αποφεύγονται οι υπογραμμίσεις και τα έντονα γράμματα (Bold). Είναιπροτιμότερο να χρησιμοποιηθούν τα πλάγια στοιχεία (italics).

Η αρίθμηση στοιχείων εντός του κειμένου (π.χ. εντός μίας παραγράφου) γίνεται πρώτα με γράμματα - π.χ. α), β) -, έπειτα με αριθμούς - π.χ. 1), 2) – και τέλος με γράμματα του λατινικού αλφαβήτου - π.χ i), ii).

Το διάστημα (space) στην πληκτρολόγηση πρέπει να είναι πάντα ένα.

Οι υποσημειώσεις τοποθετούνται στο κάτω μέρος της σελίδας, αριθμούνται διαδοχικά και η μορφή τους πρέπει να είναι σταθερή σε όλο το κείμενο.

3.7 Μικρές συμβουλές

- Επειδή πρόκειται για επιστημονικό κείμενο, θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από αυστηρότητα , οικονομία και συνεκτικότητα.
- Η συζήτηση των αποτελεσμάτων και τα συμπεράσματα να συνάδουν με τους στόχους της εργασίας, να απορρέουν άμεσα από τα ερευνητικά δεδομένα, με βάση την κοινή λογική. Προσέξτε τα λογικά άλματα. Φροντίστε να παρουσιάσετε τα συμπεράσματα με ευδιάκριτο και σαφή τρόπο από άποψη νοήματος (π.χ. συνδυάστε τις παραγράφους μεταξύ τους) και αποφύγετε τις επικαλύψεις.
- Προσοχή στα πνευματικά δικαιώματα των εργαλείων. Τα ψυχομετρικά εργαλεία (κλίμακες, τεστ, κ.ά.) που έχουν χρησιμοποιηθεί δεν επιτρέπεται να εμφανίζονται σε κανένα σημείο της εργασίας, καθώς

για αυτά ισχύουν πνευματικά δικαιώματα.

- Χρησιμοποιούνται μικρές προτάσεις με σαφήνεια και απλότητα,
- Αποφεύγονται οι μακροσκελείς περίοδοι,
- Υπάρχουν συχνές αλλαγές παραγράφων,
- Οι παράγραφοι συνδέονται νοηματικά,
- Στο τέλος κάθε (υπο)κεφαλαίου, καλό είναι να υπάρχει μία παράγραφος-συμπέρασμα που να συνοψίζει τις επιμέρους θέσεις που υποστηρίχθηκαν,
- Αποφεύγονται οι κατά λέξη επαναλήψεις μίας ή περισσότερων φράσεων ή προτάσεων από βιβλία άρθρα κλπ. Να γίνεται προσπάθεια αντί για απλή επανάληψη να γίνεται παράφραση των απόψεων που υπάρχουν στα βιβλία κλπ.
- Να υπάρχει ποικιλία έκφρασης, όχι μόνο ως προς την επιλογή κάθε φορά των κατάλληλων λέξεων (κυρίως ρημάτων) αλλά και ως προς την εναλλαγή ενεργητικής και παθητικής σύνταξης,
- Αποφεύγονται καθημερινές, κοινότυπες, δημοσιογραφικές εκφράσεις, ωραιολογίες, λογοτεχνίζουσες ή ιδιολεκτικές (αργκό) εκφράσεις.
- Αποφεύγονται τα πάθη των φωνηέντων σε υπερβολικό βαθμό (Αποκοπή: απ' το χωριό – από το χωριό, Αφαίρεση: τού 'δωσαν – του έδωσαν, Έκθλιψη: θ' αφήσει – θα αφήσει)
- Αποφεύγονται οι συντομογραφίες
- Αποφεύγεται η χρήση πολλών υποσημειώσεων μιας και δείχνει αδυναμία να ενσωματωθούν οι αναφορές της υποσημείωση στο κυρίως μέρος της Πτυχιακής Εργασίας.

3.8 Συνήθη γλωσσικά λάθη που πρέπει να αποφεύγονται

- ο τονισμός του κανονικά άτονου ποιος,-α,-ο
- ο μη τονισμός των κανονικά τονισμένων ερωτηματικών πού και πώς
- η απουσία δεύτερου τόνου όπου χρειάζεται, π.χ. η απάντησή του
- η γραφή με ε της κατάληξης του τρίτου ενικού προσώπου ρημάτων στην παθητική φωνή: αυτό αποκλείετε (αντί του σωστού αποκλείεται)
- η γραφή με ει της συνοπτικής προτακτικής ενεργητικών ρημάτων: τηλεφωνείστε (αντί του σωστού τηλεφωνήστε)
- λάθη στη χρήση της μετοχής σε –οντας ή –ώντας (συνηρημένη) (κατά κανόνα πρέπει να είναι συνημμένη με το ρήμα της κύριας πρότασης)
- η γραφή με ο τονισμένων ενεργητικών μετοχών: γελόντας (αντί του σωστού γελώντας)
- η γραφή με ένα μ της παθητικής μετοχής παρακείμενου ρημάτων με αόριστο σε -ψα: κομένος (αντί του σωστού κομμένος)
- η χρήση των επιθέτων σε -ης, -ης, -ες σαν να ήταν άκλιτα: της διεθνής συμμαχίας (αντί της διεθνούς συμμαχίας)
- η λανθασμένη γραφή των λέξεων συνδυασμός, περαιτέρω, καθώς και των αρχαίων δοτικών που επιβίωσαν (π.χ. μέσω, βάσει, λόγω)
- συμφυρμός παθητικής – ενεργητικής σύνταξης
- συμφυρμός προσωπικής – απρόσωπης σύνταξης
- συμφυρμός υποκειμένων ή απουσία τους – σύγχυση μεταξύ υποκειμένων (κυρίως σε περιπτώσεις υποταγμένου λόγου)
- χρήση πολλών γενικών στη σειρά (π.χ. η εξέταση της εγκυρότητας της αξιολόγησης των γραπτών)
- μορφολογικά λάθη σε ουσιαστικά, επίθετα (κυρίως της παλιάς τρίτης κλίσης) και ρήματα, π.χ. να [θα] + παράξω αντί του σωστού να [θα] παραγάγω, τίθομαι αντί τίθεμαι, να συμβάλλει [ενεστώτας = διάρκεια, επανάληψη] αντί να συμβάλει [αόριστος = στιγμιαίο], να οργανωθήτε αντί να οργανωθείτε [συνηρημένο], να οργιστήτε αντί να οργιστείτε, να ρωτείστε αντί να ρωτήστε [αόριστος], παρήγε [παρατατικός] αντί παρήγαγε [αόριστος]
- αυθαίρετη στίξη (χρήση του κόμματος, των δύο στιγμών, της άνω τελείας)
- ασυνεπής χρήση τελικού -ν (ή θα ακολουθείται η Γραμματική του Τριανταφυλλίδη, που ορίζει ότι το
- ν τίθεται πριν από τα φωνήεντα, τα κ, π, τ, ξ, ψ και τα μπ, ντ, γκ, τσ, τζ και πουθενά αλλού, ή του Μπαμπινιώτη με τους χαλαρότερους κανόνες)
- προβληματική απόδοση όρων στα ελληνικά (είναι σκόπιμο να παρατίθενται σε παρένθεση και οι ξένοι όροι).

3.9 Ενδεικτικές βάσεις δεδομένων έγκριτων άρθρων-πηγών

- Scopus
- Science Direct

- Emerald Insight
- Google Scholar
- Web of Science

Επίσης, μπορείτε να βρείτε υλικό στους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους:

- https://scholar.google.gr/schhp?hl=el
- https://www.statistics.gr/
- https://www.worldbank.org/ (απαιτείται γνώση αγγλικής γλώσσας).
- https://ec.europa.eu/eurostat (απαιτείται γνώση αγγλικής γλώσσας).
- https://www.didaktorika.gr/eadd/

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η αξιολόγηση των ΠΕ γίνεται από επιτροπή τριών (3) διδασκόντων: τον επιβλέποντα καθηγητή και δύο ακόμα μέλη ΔΕΠ του τμήματος που ορίζει ο επιβλέπων, με βάση τα παρακάτω γενικά κριτήρια:

- την ποιότητα του γραπτού λόγου (μορφή, δομή, οργάνωση του υλικού, ορθογραφία, σύνταξη, στίξη)
- την ποιότητα αξιοποίησης της σχετικής σύγχρονης βιβλιογραφίας
- την γνώση και κατανόηση του θέματος που διερευνάται και την ποιότητα της μεθοδολογίας και ανάλυσης που υλοποιήθηκε
- την ποιότητα και το επίπεδο προσωπικού συλλογισμού, ανάλυση, επιχειρηματολογία, υποστήριξη απόψεων και δεδομένων, παράθεση προσωπικών σχολίων, σαφήνεια.

Η πτυχιακή εργασία αξιολογείται στις παρακάτω κατηγορίες: στο περιεχόμενο, στη δομή, στις βιβλιογραφικές αναφορές, στη γραπτή παρουσίαση, στην προφορική παρουσίαση, αλλά και ως προς τον βαθμό συνεργατικότητας που επιδεικνύει ο φοιτητής κατά την διάρκεια της εκπόνησης όλης της εργασίας με τον επιβλέποντα καθηγητή αλλά με και την ομάδα εργασίας (εφόσον ο φοιτητής δουλεύει σε πλαίσιο ομάδας).

Σε περίπτωση που υπάρχουν σημαντικά προβλήματα στη γραφή, υπάρχει λίγη ή καθόλου βιβλιογραφική κάλυψη, το πειραματικό μέρος δεν σχετίζεται με το θέμα της εργασίας, δεν υπάρχουν αποδείξεις επεξεργασίας των πειραματικών δεδομένων ή είναι πολύ περιορισμένης ποιότητας και έκτασης ή τέλος εντοπίζονται ζητήματα λογοκλοπής και δεοντολογίας, η ΠΕ θα πρέπει να διορθωθεί και να επανεξεταστεί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Α. Κριτήρια Αξιολόγησης Ιστοσελίδων

Οι παρακάτω ενδεικτικές ερωτήσεις βοηθούν στην αξιολόγηση κάθε πηγής πληροφοριών που δημοσιεύονται στο διαδίκτυο:

- **Στόχος της ιστοσελίδας και επιδιωκόμενο κοινό**
    - Αναφέρεται το επιδιωκόμενο κοινό;
    - Ο στόχος της ιστοσελίδας είναι να ενημερώσει, να πείσει, να υπερασπιστεί, να διασκεδάσει ή να πουλήσει ένα προϊόν;

- **Αξιοπιστία του συγγραφέα**
    - Αναφέρεται ο δημιουργός της ιστοσελίδας και ο υπεύθυνος για το περιεχόμενο της ιστοσελίδας;
    - Υπάρχουν στοιχεία επικοινωνίας με το συγγραφέα;
    - Ποια είναι η ιδιότητα και οι δραστηριότητες του συγγραφέα;
    - Ο συγγραφέας είναι ειδικός επί του θέματος;

- **Ακρίβεια και αξιοπιστία της πληροφορίας στην ιστοσελίδα**
    - Εμφανίζεται η ιστοσελίδα ως εύκολα αναζητήσιμη;
    - Υπάρχουν αναφορές σε πηγές που υποστηρίζουν τα λεγόμενα της ιστοσελίδας;
    - Έχει η ιστοσελίδα γραμματικά, ορθογραφικά ή τυπογραφικά λάθη;
    - Αν παραπέμπει σε άλλες ιστοσελίδες, αυτές είναι ποιοτικές;
    - Καλύπτει πολύπλευρα ή μονοδιάστατα το θέμα;
    - Περιλαμβάνει κυρίως απόψεις ή γεγονότα;
    - Διακρίνεται μεροληψία στις πληροφορίες και στις απόψεις που διατυπώνονται;
    - Υπάρχουν διαφημίσεις στην ιστοσελίδα;
    - Η ιστοσελίδα είναι εμπορική, κυβερνητική, ακαδημαϊκή, προσωπική, εταιρική; Ποια είναι η κεντρική διεύθυνση της ιστοσελίδας (.edu, .gov, .org, .com); Επιχορηγείται από κάποιο οργανισμό;
    - Θα αποτελούσε καλή πηγή πληροφοριών για ερευνητική εργασία;

- **Ενημερότητα και επικαιρότητα των πληροφοριών της ιστοσελίδας**
    - Πότε δημιουργήθηκε η ιστοσελίδα;
    - Ανανεώνεται;
    - Πότε έγινε η τελευταία ανανέωση;
    - Υπάρχουν μη ενεργοί σύνδεσμοι;

- **Δομή και πλοήγηση στην ιστοσελίδα**
    - Είναι κατανοητή η οργάνωση της ιστοσελίδας;
    - Είναι εύκολη η πλοήγηση στα διάφορα μέρη της ιστοσελίδας;
    - Υπάρχει σύνδεσμος για επιστροφή στην αρχική σελίδα;
    - Προσφέρει κατάλογο περιεχομένων ή ευρετήριο;

Πηγή:(http://orion.lib.teithe.gr)